

(၅) ဂရိ-ဗုဒ္ဓ အပြန်အလှန်သက်ရောက်ခြင်း (ဘီစီ ၂ ရာစုမှ အေဒီ ၁ ရာစု)

ဂရိ ငွေဒင်္ဂါး မင်းနန္ဒာ (၁) ဘီစီ ၁၆၀-၁၃၅

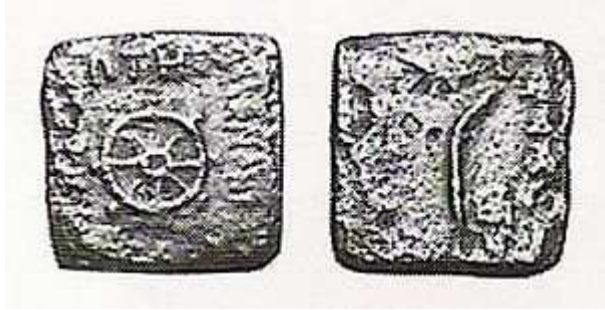
ဘီစီ ၃၂၆ ခု ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလက်ဇန်းဒြား သည် ဂရိတ် သည် ယနေ့ခေတ် အာဖဂန်နစ္စတန် နိုင်ငံဖြစ် သည့် ဘရက်တီးယားကို အောင်နိုင်သိမ်းပိုက်ပြီးချိန်မှ စ၍ ဂရိဘုရင်ပိုင်နိုင်ငံမှာ အိန္ဒိယအနောက်ဘက်ပိုင်းနှင့် အိမ်နီးချင်း ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပထမပိုင်း ဘီစီ ၃၂၃ ခန့်တွင် ဆီလူးစ် နိုင်ငံမှသည် နောက်ပိုင်း ဘီစီ ၂၅၀ ခန့်မှစ၍ ဂရိ-ဘရက်တန် ဘုရင်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

အေဒီ ၁-၂ ရာစု ဂန္ဓရဒေသရှိ ရှေးဦး ပထမ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားများမှ တစ်ခုဖြစ်သည့် ဂရိ-ဗုဒ္ဓ ဆင်းတု

ဂရိ-ဘရက်တန် ဘုရင် ဒမက်ထရီယာစ် (၁) သည် ဘီစီ ၁၈၀ တွင် အိန္ဒိယပြည် ပါတလီပုတ္တထိ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်၍ အင်ဒို-ဂရိ ဘုရင်ပိုင်နိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့ပေသည်။ ဘီစီ ၁ ရာစု အကုန်ပိုင်းတွင် ၎င်းအင်ပါယာ၌ အိန္ဒိယ မြောက်ပိုင်းမှ ဒေသများစွာ ပါဝင်ခဲ့ပေသည်။ အင်ဒို-ဂရိ ဘုရင်များ လက်အောက်တွင် ဗုဒ္ဓ ဘာသာ သည် အားပေးချီးမြှောက်ခံရ၍ သူတို့၏ အန္ဓိယပြည်အား ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မှုသည် မောရိယ အင်ပါယာအား ထောက်ခံအားပေးရန် ဖြစ်ကြောင်းပြသလျက် ဆွန်ဃ မင်းဆက်လက်အောက်၌ (ဘီစီ ၁၅၅-၇၃) နှိပ်စက်ခံ ရပါသည်ဟု ဆိုသော ဗုဒ္ဓသာသနာအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြောင်းလည်း ပြသလိုခဲ့ပေသည်။

အင်ဒို-ဂရိ မင်းများအနက် အထင်ရှားဆုံးသော မင်းတစ်ပါးမှာ မင်းနန္ဒာ (နန်းစံနှစ် ဘီစီ ၁၆၀-၁၃၅) ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ကူးပြောင်းကာ မဟာယန ဗုဒ္ဓဘာသာအား အားပေးချီးမြှောက် ပြုခဲ့သည်။ သူသည် အာသောက ရာဇာသို့မဟုတ် နောက်ပိုင်း ကုရုန်မင်း ကနက်သျှ ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။ မင်းနန္ဒာ ဦးခေါင်းဖြင့် ငွေဒင်္ဂါးတွင် တစ်ခါ တစ်ရံ ဒလက် ရှစ်ခုပါသော စကြာပုံနှင့် တွေ့ရပေသည်။ ယဉ်ကျေးမှု တိုက်ရိုက်အပြန်အလှန် ဖလှယ်မှုများတွင် မင်းနန္ဒာနှင့် အရှင် နာဂသေန (နာဂသိန်) တို့၏ အပြန်လှန် ပြောဆိုသော မိလိန္ဒပညာ (ဘီစီ ၁၆၀ ခန့်က) သည် ထင်ရှား၏။ မင်းနန္ဒာ၏ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံသည့် မင်း များစွာအား ဓမ္မ၏ နောက်လိုက် ဒကာများဟု သူတို့၏ ဒင်္ဂါးများတွင် ဖော်ပြခဲ့ ပေသည်။ ။

မင်းနန္ဒာနှင့် ဒလက် ရှစ်ခုပါ ဓမ္မစကြာပုံ ဒင်္ဂါးပုံ (ဗြိတိသျှ ပြတိုက်)

အချို့သော သြဇာသက်ရောက်မှုများသည် မဟာယန ဗုဒ္ဓ၏ ဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်ပေါ်၌ လွှမ်းမိုးသွား၍ ဂရိနတ်ဘုရား များ ကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအား လူ-ဘုရား ကဲ့သို့တွေးခေါ်မျှော်မြင် ဆည်းကပ်မှုများ ရှိပေသည်။ ထိုကာလများတွင် မကြာခဏ **ဂရိ- ဗုဒ္ဓမှု** ပြုလျက် ဗုဒ္ဓအား နတ်ဘုရားကဲ့သို့ ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှုများကိုလည်း တွေ့ရှိရပေသည်။ “အနောက်တိုင်းနှင့် ရင်းနှီးဆက်စပ်ပြီးသားဖြစ်သည့် လူဘုရားဟူသည် အဖြူထည်လူသား ဖြစ်ခြင်းကို ကိုယ်စား ပြုသည်ဟူသော ယျေဘုရ ဒသန လွှမ်းမိုးခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ဘွယ်ရှိပေသည်။ ထို့ပြင် အနောက်တိုင်းသားများက သူတို့၏ ဘုရားများသည် အရေးကြီးသော ပင်မရင်းမြစ်များကို စီမံပြုလုပ်နိုင်သည်ဟူသော ဆည်းကပ်မှုများနှင့် ပမည်းပမာ တူနေပေသည်။” (ဘုဒ္ဓမန်- "The Diffusion of Classical Art in Antiquity")

(၅-၁) အာရု အလယ်ပိုင်းသို့ ပြန့်နှံ့ခြင်း

တီလိယား တိပ် တွင် တွေ့ရသော ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ရွှေဒင်္ဂါး (ဂူအမှတ် ၆)

အေဒီ ၁ ရာစုက သွန်းလုပ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ရွှေဒင်္ဂါးကို အာဖဂန်နစ္စတန် မြောက်ပိုင်း **တီလိယားတိပ်** တူးဖော်ဒေသတွင် ရပေသည်။ ထိုဒင်္ဂါးတွင် ခြင်္သေ့ပုံနှင့် ရတနာသုံးပါးကို ပုံဆောင်သော (နန်ဒီပတ) ပုံဖြင့် ဖြစ်၍ (ခါရိုစီ ဘာသာ (ရှေ့အာဖဂန် ဘာသာစကား) ပုံပြင်အရ ခြင်္သေ့သည် အကြောက်တရားများကို ပယ်ဖျက် ခြင်းကို ပုံဆောင်သည်)၊ တစ်ခြား တစ်ဘက်တွင် ရှေ့ဂရိ (ဟီလင်နစ်တက်ခီ) ခါးဝတ်စနှင့် ရေးသက်သာ **လောနိတ်**တို့၏ ရေးပြေးနိမိတ်ဆောင် နတ်ဘုရားများ ဆောင်းသည်ဟု ဆိုသော **ပီတာဆိုစ်** ဦးထုပ်ကို ဆောင်း ထားသည့် လုံးဝ ကိုယ်လုံးတည်းနည်းပါး လူတစ်ယောက်က ဗုဒ္ဓ ဓမ္မစကြာကို လှိုင့်နေသည့်ပုံဖြင့် ဖြစ်ပေသည်။ ခါရိုစီဘာသာဖြင့် ပုံပြင်ကို (ဓမ္မချစ်ရာပရာယာတ (ကို))ဟုဖြစ်၍ “ဥပဒေ

ဓမ္မစက်ကို လှည့်သောသူ” ဟု အနက်ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသည် အစောပိုင်းကာလက ဗုဒ္ဓအား ကိုယ်စားပြုတင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ် ထင်မြင်ကြပေသည်။